

OECD *Multilingual Summaries*

Economic Policy Reforms 2011: Going for Growth

Summary in Dutch

Hervormingen van het economisch beleid: voor meer groei 2011

Samenvatting in het Nederlands

- De wereldeconomie klimt stilaan weer uit het dal na de zwaarste recessie sinds de Grote Depressie. Het herstel blijft evenwel te sterk afhankelijk van macro-economische beleidsprykkels en is in vele landen nog niet sterk genoeg om de hoge, hardnekkige werkloosheid aanzienlijk terug te dringen. In Voor meer groei 2011 (Going for Growth 2011) wordt de aandacht gevestigd op de structurele hervormingen die moeten worden doorgevoerd om na de crisis weer tot duurzame groei te komen. Voor elke lidstaat van de OESO, en voor het eerst ook voor zes belangrijke groeilanden (Brazilië, China, India, Indonesië, Rusland en Zuid-Afrika), werden vijf hervormingsprioriteiten bepaald die in de komende tien jaar de grootste bijdrage zouden leveren tot duurzame groei. Uit de analyse blijkt dat vele van deze hervormingen ook zouden kunnen bijdragen tot de broodnodige consolidatie van de begrotingen en de onevenwichten op de lopende rekeningen wereldwijd kunnen helpen verminderen.
- Aan de hand van de in deze publicatie opgenomen internationaal vergelijkbare indicators kunnen landen hun economische prestaties en structurele beleidsmaatregelen op uiteenlopende gebieden evalueren.
- Deze editie bevat bovendien drie analytische hoofdstukken over het woningbeleid, de doelmatigheid van gezondheidszorgstelsels en de verbanden tussen structurele beleidsmaatregelen en onevenwichten op de lopende rekening.

De wereldeconomie is zich nu al enige tijd aan het herstellen van de zwaarste recessie sinds de Grote Depressie, maar het herstel blijft te sterk afhankelijk van macro-economische beleidsprykkels en is tot nu toe in vele landen ontoereikend gebleken om de hoge, hardnekkige werkloosheid terug te dringen. Nu de fiscale prikkels geleidelijk worden uitgedoofd omdat zij desastreuze gevolgen hebben voor de schuldpositie van de landen en er weinig of geen hulp van het monetaire beleid hoeft te worden verwacht, is de belangrijkste uitdaging van de OESO-landen momenteel het door beleidsmaatregelen aangedreven herstel naar autonome groei te laten evolueren. Een versnelling van de structurele hervormingen, die afgezien van de financiële sector tijdens de wereldwijde recessie naar de achtergrond zijn verdwenen, zou daartoe een beslissende bijdrage kunnen leveren. Aangezien de economie zich herstelt van een crisis, kan voorrang worden gegeven aan hervormingen die groei op korte termijn stimuleren en ervoor zorgen dat werklozen en mensen die buiten de arbeidsmarkt staan hun voeling met de arbeidsmarkt niet verliezen.

In deze nieuwe editie van Voor meer groei werden voor elke lidstaat van de OESO, en voor het eerst ook voor zes belangrijke groeilanden (Brazilië, China, India, Indonesië, Rusland en Zuid-Afrika, de zogenaemde BRIICS-landen), vijf hervormingsprioriteiten bepaald die in de komende tien jaar het meest tot duurzame groei zouden bijdragen. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de zwakke prestaties – uitgedrukt als het verschil met de arbeidsproductiviteit en de benutting van het arbeidspotentieel in de best presterende landen – en zwakheden in het beleid van elk land afzonderlijk. De voornaamste conclusies van deze oefening, die zijn samengevat in hoofdstuk 1 en meer gedetailleerd aan bod komen bij de bespreking van de afzonderlijke landen in hoofdstuk 2, worden hieronder samengevat.

- De OESO-landen met een hoger inkomen worden met een reeks beleidsproblemen geconfronteerd en kunnen in twee groepen worden onderverdeeld. De eerste groep bestaat vooral uit landen van het Europese vasteland, die hun arbeidspotentieel beter moeten benutten. Vaak voorkomende aanbevelingen zijn dan ook het verbeteren van de opzet van uitkeringsstelsels, het aanpakken van de gelaagdheid van de arbeidsmarkt, het hervormen van de regelgeving inzake arbeidsbescherming en het evolueren naar een belastingstelsel waarin arbeid niet langer het zwaartepunt vormt. Ook een hervorming van de productenmarkten is in vele gevallen aangewezen. De overige relatief rijke OESO-landen staan voor een meer evenwichtige reeks uitdagingen. De aanbevelingen hebben voor die landen voornamelijk betrekking op de arbeidsproductiviteit (vooral in de Aziatische lidstaten), hervorming van de regelgeving inzake netwerksectoren, beperkingen op buitenlandse directe investeringen, de opzet van belastingstelsels en de openbare sector.
- De lagere-inkomenslanden van de OESO, waaronder de in 2010 tot de OESO toegetreden landen Chili, Estland, Israël en Slovenië, en de BRIICS-landen staan voor heel wat heterere vuren op het gebied van onderwijs en regulering van de productenmarkten. Hervormingen op die gebieden moeten de productiviteit opkrikken. Ook informele arbeid stelt deze landen voor specifieke beleidsuitdagingen. In vele gevallen lijken de beleidsprioriteiten van de BRIICS-landen sterk op die van de lagere-inkomenslanden van de OESO, hoewel er in de BRIICS-landen in het algemeen meer werk aan de winkel is. De BRIICS-landen en bepaalde OESO-lidstaten met een lager inkomen zouden ook hun rechtstelsel moeten hervormen, de naleving van contracten vlotter afdwingbaar moeten maken en hun bestuurssystemen moeten verbeteren om corruptie tegen te gaan.
- In de nasleep van een crisis zijn vooral hervormingen van belang die op korte termijn het inkomen en de werkgelegenheid bevorderen. In het kader van de vastgestelde beleidsprioriteiten betreffen dergelijke hervormingen bijvoorbeeld het afbouwen van belemmeringen voor vrij mededinging (bijv. in de detailhandel of voor de vrije beroepen), het verminderen van de administratieve rompslomp voor bedrijven en het wegwerken van obstakels voor buitenlandse directe investeringen. Een aantal van de geïdentificeerde prioriteiten kan ook helpen voorkomen dat de hoge werkloosheid structureel wordt, wat een belangrijk punt van bezorgdheid is in het huidige economische klimaat. Vele van de maatregelen die ten aanzien van de arbeidsmarkt in reactie op de crisis zijn genomen, zoals het uitbreiden van regelingen voor arbeidstijdverkorting en het verlengen van de looptijd en het verbreden van de dekking van werkloosheidsuitkeringen, hebben het effect van de recessie op de werkloosheid helpen inperken en de kwalijke gevolgen voor de beroepsbevolking verzacht. Naarmate de economische situatie verder evolueert, zouden nieuwe beleidsinitiatieven de werkgelegenheid en bijgevolg ook het herstel kunnen ondersteunen. Tot de mogelijkheden behoren het vrijmaken van extra middelen voor en het hervormen van het arbeidsmarktbeleid, het beperken van de gelaagdheid van de arbeidsmarkt door het hervormen van de arbeidsbeschermingsvoorzieningen en het verbeteren van de opzet van programma's voor sociale uitkeringen.
- Het is onduidelijk in welke mate het vermogen van regeringen om hervormingen door te voeren door de huidige economische situatie wordt beïnvloed. Het belang van de hervormingen wordt steeds duidelijker in de nasleep van de crisis, maar de ongunstige begrotingssituatie van vele landen zou roet in het eten kunnen gooien. Tegen deze achtergrond moet er absoluut op worden toegezien dat doorgevoerde hervormingen geen obstakel vormen voor de hoogdringende consolidatie van de begrotingen.
- Structurele hervormingen zijn er vooral op gericht de inkomens op lange termijn te doen stijgen, maar zouden ook aanzienlijke voordelen kunnen opleveren voor de begrotingsbalans. Hervormingen die de

werkgelegenheid verbeteren, zullen bijvoorbeeld in vele gevallen tot de consolidatie van de begroting bijdragen. Ook vele andere soorten structurele hervormingen zijn dringender geworden als gevolg van de onhoudbaarheid van de openbare financiën. Met name verbeteringen van de belastingstelsels en meer efficiëntie in het onderwijs en in de gezondheidszorg zouden de druk op de begroting kunnen verlichten.

Groeibevorderende structurele hervormingen kunnen indirect ook de onevenwichten op de lopende rekeningen positief beïnvloeden, zoals in meer detail wordt besproken in hoofdstuk 5. Ondanks dat de verschillen tijdens de crisis iets minder groot zijn geworden, blijven de onevenwichten zowel in de OESO-landen als in de overige landen groot en indien geen beleidsmaatregelen worden genomen, zal dat allicht ook zo blijven. Hoewel structurele hervormingen doorgaans niet bedoeld zijn om wereldwijde onevenwichten uit de weg te ruimen, kunnen zij de lopende rekeningen beïnvloeden door de spaar- en investeringsbeslissingen van de huishoudens en de bedrijven te sturen en door het spaar- en investeringsbeleid van de overheid te sturen. Uit het nieuwe empirische onderzoek dat in dit hoofdstuk wordt besproken, is gebleken dat een aantal dringende structurele hervormingen wereldwijd ook de onevenwichten kunnen helpen verkleinen door de kloof tussen sparen en investeringen in verschillende grote economische regio's te verkleinen.

- De ontwikkeling van sociaalebijstandsstelsels in China en andere Aziatische landen zou een belangrijk sociaal doel dienen en zou indirect de behoefte aan spaarpotjes voor onvoorziene omstandigheden beperken, waardoor de grote overschotten op de lopende rekening van een aantal van deze landen zouden verminderen.
- Hervormingen ter verhoging van de pensioenleeftijd zouden de inkomens opkrikken en tegelijkertijd het sparen beperken en overschotten op de lopende rekening verminderen (landen met een tekort op hun lopende rekening zouden dat tekort evenwel uitdiepen).
- Hervormingen van de productenmarkten in de netwerksectoren, de detailhandel en de professionele dienstverlening kunnen kapitaaluitgaven stimuleren en op die manier de overschotten op de lopende rekening van landen als Japan en Duitsland doen dalen.
- Het stopzetten van consumptiebevorderende beleidsmaatregelen die de markt verstoren, zoals de belastingaftrek voor rentebetalingen op hypothecaire leningen terwijl er geen belasting op de toegerekende huurwaarde wordt geheven, zou het spaarquotum van de huishoudens kunnen verhogen en het tekort op de lopende rekening van een aantal landen, waaronder de Verenigde Staten, terugdringen. Met de effectieve stopzetting wordt wel beter gewacht tot de economie stabiel wordt.
- Hervormingen die de complexiteit en de diepgang van de financiële markten vergroten, zouden in de groei landen tot een afzwakking van de leningvoorwaarden kunnen leiden en aldus de consumptie en investeringen een duwtje in de rug geven, wat het overschot op de lopende rekening van bepaalde landen zou helpen terugdringen. Dergelijke hervormingen dienen gepaard te gaan met passend prudentieel toezicht.
- In het algemeen zou de combinatie van een strenger begrotingsbeleid in de OESO-landen, een hervorming van de productenmarkten in Duitsland en Japan en een toename van de uitgaven in de gezondheidszorg (met 2 procentpunten van het BBP) en de vrijmaking van de financiële markt in China de wereldwijde onevenwichten met ongeveer een derde verminderen.

Deze editie van Voor meer groei bevat een speciaal hoofdstuk over huisvesting (hoofdstuk 4), een gebied waarop foute beleidsmaatregelen mee aan de oorzaak van de recente crisis lagen en welke de arbeidsmobiliteit en de opvering van de werkgelegenheid nu zouden kunnen afremmen. In het hoofdstuk worden nieuwe beleidsindicatoren voor de woningmarkt en een empirische analyse van de OESO voorgesteld. De voornaamste bevindingen worden hieronder samengevat.

- Vernieuwing op de hypotheekmarkten dient gekoppeld te worden aan passend regelgevend toezicht en strenge regelgeving voor banken. De vrijmaking van de financiële markt en vernieuwingen op het gebied van hypothecaire leningen hebben de woningmarkt toegankelijk gemaakt voor huishoudens die eerder geen lening konden krijgen, maar de aanmerkelijke stijging van de huizenprijzen – gemiddeld 30% in de OESO-landen tussen ruwweg 1980 en 2005 – en de volatiliteit van de prijzen kunnen ook te wijten zijn aan wetswijzigingen ten aanzien van de hypotheekmarkten.
- Het aanbod van woningen zou in vele OESO-landen beter op de vraag kunnen worden afgestemd, bijvoorbeeld door de omslachtige procedures voor het bekomen van een bouwvergunning te stroomlijnen. Een dergelijke maatregel zou de buitensporige volatiliteit van de huizenprijzen mee kunnen beperken. Terzelfder tijd kan een snellere afstemming tussen de vraag en het aanbod leiden tot een meer volatiele vraag naar residentieel vastgoed, tenzij maatregelen kunnen worden genomen om dat effect te temperen.
- Het huisvestingsbeleid kan woonmobiliteit vergemakkelijken, zodat vacatures kunnen worden ingevuld door arbeiders die beter aan het gezochte profiel beantwoorden en de arbeidsmarkt de recente crisis sneller kan verteren. Een lager prijskaartje voor de aankoop van een woning zou de toegang tot leningen alsook de reactiesnelheid aan de aanbodzijde bevorderen. Samen met een versoepeling van relatief strenge huurwetten

en regels betreffende de relatie tussen huurders en verhuurders zou deze maatregel ook de woonmobiliteit kunnen vergroten.

- Een huisvestingsbeleid moet doelmatig en rechtvaardig zijn. Marktverstorende fiscale maatregelen moeten worden stopgezet door investeringen in residentieel vastgoed en alternatieve investeringen over dezelfde fiscale kam te scheren. Indien sociale huisvestingssystemen goed zijn opgezet, kunnen zij hun doel bereiken tegen een minimale kostprijs. Welbedoordachte overdraagbare huisvestingsvergoedingen zijn in bepaalde gevallen beter geschikt dan de terbeschikkingstelling van sociale woningen, aangezien zij de woonmobiliteit niet rechtstreeks lijken te belemmeren.

Tot slot is in Voor meer groei 2011 een hoofdstuk over de gezondheidszorg opgenomen (hoofdstuk 6), een essentiële factor voor het welzijn van de bevolking en een belangrijke motor van economische groei op lange termijn. De OESO heeft nieuwe vergelijkingen gemaakt van het gezondheidsbeleid en de doelmatigheid van het gezondheidszorgstelsel van verschillende landen. Daaruit blijkt dat de middelen van de openbare gezondheidszorg in alle onderzochte landen doeltreffender zouden kunnen worden besteed.

- Indien alle landen even efficiënt zouden te werk gaan als de best presterende landen, zou de levensverwachting bij de geboorte in de hele OESO gemiddeld met meer dan twee jaar stijgen zonder dat ook maar een cent meer moet worden uitgegeven aan gezondheidszorg.
- In meer dan een derde van de landen zou een meer efficiënte besteding van de huidige begroting van de gezondheidszorg de levensverwachting tussen 2007 en 2017 even sterk doen toenemen als in het decennium ervoor.
- Als alternatief zouden de OESO-landen bijna 2% van het BBP op hun uitgaven voor de gezondheidszorg kunnen besparen indien zij de efficiëntie van hun zorgstelsel zouden verbeteren.
- Er bestaat geen gezondheidszorgstelsel dat systematisch op alle gebieden het meest kostenefficiënt is. Misschien is het dan ook niet zozeer het stelsel dat telt, maar wel de manier waarop het wordt beheerd. Beleidsmakers dienen toe te zien op de samenhang van hun beleidsmaatregelen door beste praktijken van de verschillende gezondheidszorgstelsels over te nemen en deze op hun eigen situatie af te stemmen. Uit de internationale vergelijking komen evenwel een aantal mogelijke bronnen van efficiëntieverbetering naar voor, waaronder een betere coördinatie tussen de instanties die met het beheer van de gezondheidszorg belast zijn, strengere toezicht, hogere contante uitgaven voor patiënten, betere voorlichting over kwaliteit en prijzen, hervorming van de regelingen voor de betaling van zorgverleners en aanpassing van de regelgeving inzake ziekenhuispersoneel en -uitrusting.

© OECD

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO www.oecd.org/bookshop

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op, rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

